

## BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI: O‘ZBEKISTONNING YASHIL KELAJAK SARI TARAQQIYOT YO‘LI

*Nomozova Sarvinoz Faxriddin qizi*

*21-Davlat maktabgacha ta’lim tashkiloti xodimi*

*e-mail: [sarvinoznomozova50@gmail.com](mailto:sarvinoznomozova50@gmail.com)*

**Annotatsiya:** Mazkur maqolada barqaror rivojlanish strategiyalarining nazariy asoslari, ularning global va milliy miqyosdagi ahamiyati hamda O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar tahlil qilingan. Xususan, “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida ekologik xavfsizlikni ta’minlash, yashil iqtisodiyotga o‘tish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va aholi ekologik madaniyatini yuksaltirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda ilmfan, ta’lim va innovatsion texnologiyalarning o‘rni ochib berilgan.

**Kalit so‘zlar:** barqaror rivojlanish, yashil iqtisodiyot, ekologik xavfsizlik, iqlim o‘zgarishi, ekologik madaniyat, O‘zbekiston–2030 strategiyasi, tabiiy resurslar, innovatsiyalar.

**Abstract:** This article analyzes the theoretical foundations of sustainable development strategies, their significance at both global and national levels, and the reforms being implemented in Uzbekistan. Particular attention is paid to environmental security, green economy development, rational use of natural resources, and environmental awareness within the framework of the Uzbekistan–2030 Strategy. The role of science, education, and innovative technologies in achieving sustainable development goals is also discussed.

**Keywords:** sustainable development, green economy, environmental security, climate change, environmental awareness, Uzbekistan–2030 Strategy, natural resources, innovations.

**Kirish**

XXI asrda insoniyat oldida turgan eng muhim vazifalardan biri iqtisodiy taraqqiyot bilan ekologik muvozanat o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashdan iborat. Aholi sonining ortishi, tabiiy resurslarning kamayishi, iqlim o'zgarishi va ekologik muammolarning kuchayishi barqaror rivojlanish konsepsiyasining ahamiyatini yanada oshirmoqda.

Barqaror rivojlanish tushunchasi ilk bor 1987-yilda Brundtland komissiyasi hisobotida ilgari surilgan bo'lib, u "kelajak avlodlarning o'z ehtiyojlarini qondirish imkoniyatlariga zarar yetkazmagan holda bugungi avlod ehtiyojlarini qondirish" tamoyiliga asoslanadi. Bugungi kunda ushbu konsepsiya Birlashgan Millatlar Tashkilotining 17 ta Barqaror rivojlanish maqsadlari orqali amalga oshirilmoqda.

### **ASOSIY QISM**

Barqaror rivojlanish uch asosiy yo'nalishning o'zaro bog'liqligiga tayanadi:

- **iqtisodiy barqarorlik;**
- **ijtimoiy adolat;**
- **ekologik muhofaza.**

Mazkur omillarning uyg'un rivojlanishi jamiyatning uzoq muddatli taraqqiyotini ta'minlaydi. Agar iqtisodiy rivojlanish ekologik talablarni hisobga olmasa, tabiiy resurslar tanqisligi va ekologik inqiroz yuzaga keladi. Shu bois zamonaviy strategiyalar iqtisodiy o'sish bilan bir qatorda ekologik mas'uliyatni ham talab qiladi.

Barqaror rivojlanishning muhim strategiyalaridan biri yashil iqtisodiyot modeliga o'tish hisoblanadi. Ushbu model energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish, chiqindilarni qayta ishlash va uglerod chiqindilarini kamaytirishga qaratilgan.

So'nggi yillarda O'zbekistonda ekologik barqarorlikni ta'minlash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Prezidentimiz tomonidan tasdiqlangan "O'zbekiston – 2030" strategiyasi mamlakat taraqqiyotining muhim dasturiy hujjati hisoblanadi.

Mazkur strategiyada:

- **ekologik xavfsizlikni ta'minlash;**
- **suv resurslaridan oqilona foydalanish;**
- **yashil energiya ulushini oshirish;**
- **biologik xilma-xillikni saqlash;**
- **chiqindilarni boshqarish tizimini takomillashtirish;**
- **ekologik madaniyatni rivojlantirish**

kabi vazifalar belgilangan.

Ayniqsa, “Yashil makon” umummilliy loyihasi doirasida mamlakat bo‘ylab millionlab daraxt va butalar ekilayotgani ekologik muhitni yaxshilashga xizmat qilmoqda. Bu esa atmosfera havosi sifatini yaxshilash, cho‘llanish jarayonlarini kamaytirish va yashil hududlarni kengaytirishga imkon yaratmoqda.

Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda ta’lim muhim vosita hisoblanadi. Ta’lim orqali ekologik madaniyat, tabiatga mas’uliyatli munosabat va resurslardan oqilona foydalanish ko‘nikmalari shakllanadi.

Ilm-fan esa iqlim o‘zgarishiga moslashish, energiya tejamkor texnologiyalar yaratish, ekologik monitoring tizimlarini takomillashtirish va innovatsion yechimlarni ishlab chiqishda asosiy omil hisoblanadi.

Kelajakda sun’iy intellekt, raqamli texnologiyalar va ekologik innovatsiyalar barqaror rivojlanish strategiyalarining samaradorligini yanada oshirishi kutilmoqda.

Bugungi kunda iqlim o‘zgarishi, suv tanqisligi, Orolbo‘yi hududidagi ekologik vaziyat va chiqindilar muammosi O‘zbekiston uchun dolzarb hisoblanadi.

Mazkur muammolarni hal etish uchun:

- **suvni tejovchi texnologiyalarni joriy etish;**
  - **qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish;**
  - **ekologik ta’limni kuchaytirish;**
  - **ilmiy tadqiqotlarni qo‘llab-quvvatlash;**
  - **xalqaro hamkorlikni rivojlantirish**
- muhim ahamiyat kasb etadi.

## XULOSA

Xulosa qilib aytganda, barqaror rivojlanish strategiyalari bugungi va kelajak avlod manfaatlarini uyg'unlashtirishga qaratilgan muhim taraqqiyot modelidir. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ekologik va iqtisodiy islohotlar mamlakatning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishida muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Kelajakda yashil iqtisodiyot, innovatsion texnologiyalar va ekologik madaniyatning rivojlanishi mamlakatimizning ekologik xavfsizligi hamda aholi farovonligini ta'minlashga xizmat qiladi. Barqaror rivojlanish nafaqat davlat siyosati, balki har bir fuqaroning mas'uliyatli hayot tarziga aylanishi zarur.

### Foydalanilgan adabiyotlar

1. PF-158-son Farmoni "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabr
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Yangi tahrir, 2023.
3. Birlashgan Millatlar Tashkiloti. Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDGs).
4. Barqaror rivojlanish bo'yicha xalqaro hisobotlar va ilmiy maqolalar.
5. Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha ilmiy-metodik adabiyotlar.